IN-NAHLA

TA'

AGOSTINO LEVANZIN

GAZZETTA TA' CULL GIMGHA BIEX TGHALLEM U TIDDEFENDI IL POPLU

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.

Giebha żeŭġ dac li għaraf ħallat il ħelu ma'l meħtieġ.

IL POETA LATIN ORAZJU.

18. 2 TA' JANNAR 1909. L-EUUEL SENA

FTEHIM.

In-"Naħla" toħroġ cull nhar ta' Sibt, f'il għaxija.

Il ħlas tagħha hu:— għal ta'l Belt, ta'l Furjana u ta' Ta's-Sliema ħames xelini f'is-sena; għal ta' barra m'ill Belt, sitt xelini f'is-sena; u għal ta' barra minn Malta, seba xelini f'is-sena. Dan il ħlas isir b'il kuddiem, u ista jsir b'is-sitt xhur jeŭ b'it-tliet xhur ucoll.

Hadd ma jista jissieħeb għal inkas minn sena; u jecc ma jgħarrafnix, għallankas ħmistax kabel, li ma fi ħsiebux igedded, ingħoddu bħala 'msieħeb għa's-sena ta' ŭara.

L-ebda 'rcevuta ma tgħodd jecc ma tcunx iffirmata b-ismi·

Min iħallas ta' sena b'il kuddiem ingiblu f'il ġurnal tnax l-avvis żgħar b-xejn; min iħallas ta' sitt xhur, b'il kuddiem, ingiblu erbgħa biss ma tul is-sena; u min iħallas ta' tliet xhur b'il kuddiem, ŭieħed biss.

Min icun irid icompli jgib l-avviż żgħejr jeŭ acbar iħallas scond ma niftiehmu.

Cull imsieħeb, li jcun ħallas, jista jistaksini cull xorta ta' mistoksija basta li tcun serja, onesta u meħtieġa, u jiena nŭieġbu.

In-nies ta'd-dar ta'l imsieħeb icollhom id-dritt jagħmlu il mistoksijiet ucoll.

Cull min igib għaxar imsieħbin ġodda, natieħ tiegħu, għal sena, b-xejn.

F'in-"Naħla" ŭiegħduni li għandhom jictbu daŭna is-Sinjuri, li huma il fjur ta'l chittieba b'il malti:—

G. Borg. M. A. M. D. Id-Direttur ta'l Ġonna Pubblici;— Ġusè Bosco ta' Bona;— Censu Busuttil, l-Ispettur ta'l Ischejjel ta'l Gvern;— il Patri Majjistru Lorenz Caruana. O. P.;— G. Darmanin-Demajo, P.L.; Ġanni Gulia. C.F. M.D.;— A. Lucchese. P.L.;— Il Curunell u Professur Lorenz Manché, M. D.;— in-Nutar C. Micallef De Caro;— E. Mifsud Axiak, P.L.;— V. Mifsud-Bonnici;— G. Muscat-Azzopardi. P.L.;— A. Muscat-Fenech;— Il Cav: u Prof: Napuljun Tagliaferro, li chien Direttur ta'l Educazzjoni;— G. Vassallo;— il Canoncu Vella ta' Għaŭdex;— George J. Vella ta'l Cajr;— il Professur Temistocle Zammit. M.D. id-Direttur ta'l Mużeŭ;— Ġusè Zammit. P.L. u oħrajn.

Għal premjijiet jista jidħol m'hux biss min icun imsieħeb iżda min jixtri il ġurnal ucoll, basta jokgħod għal ftehim li jcun hemm avżat f'in-"Naħla".

Il manoscritti ma 'nreġġhuhomx lura.

L-ittri għandhom jimbagħtu collha il Belt, 37, Strada S. Gioanni; fejn isir ucoll cull ftehim fuk l-avviżi ecc.

Il Prof: MANCHÈ

F'id-discors li semmejt f'in-numru l-ieħor u li dan il għaref Professur chien għamel kuddiem is-Soċjetà ta's-Snajja, Manifatturi u Cummerċ chien kankal ħaġa oħra li jiena, bħalu, naraha ta' gid cbir u ta' ħtieġa bla tarf jecc irridu naraŭ jinbtu u joctru l-industriji tagħna, igifieri li daŭna, biex jistgħu jmorru il kuddiem, għandhom bżonn jiġu *protetti.*

Protetti igifieri li bħal ma il bidŭi għakli biex ticber xitla u tgħaddi il kuddiem jilkgħilha ir-rieħ u jdellilha m'ixxemx u ma jħallix annimali jirgħaŭ fejna, hecc ucoll hemm bżonn li il Gvern tagħna jipprotiegi l-industriji tagħna m'irrebgħa ta'l frustieri.

U chif?

Billi, per esempju, joħlok taxxa żgħejra fuk il ħŭejjeġ meħjuta lesti, fuk il mobbli u l-argenteriji li jiġu lesti minn Barra.

Billi jecc f'Malta tinbet Dar biex tagħmel cunserva ta't-tadam tajba bħal ma hi dic li kiegħda tagħmel u tbih is-Soċjetà Houswin u sieħbu, il Gvern jagħmel taxxa żgħira fuk il ħafna cunserva li ma tafx x'inhi li tigi minn Barra, u b'hecc billi ta'l pajjis tcun tajba u orħos in-nies icollha taka fukha u toctor industrija maltija. Ligijiet bħal din haŭn ma'd-dinja collha u b'hecc f'pajjisi oħra jicbru l-industriji u jħaddmu ħafna nies.

Min jibka jrid jixtri l-oġġett ta' Barra jcun jista jagħmlu biss iħallas xi ħaġa iżjed ta'l capriċċ tiegħu.

Haūn Malta billi cull ma jsir ma isirx b'dac irrota li jsir Barra, billi Barra imixxu l-eluf u l-eluf ma'd-dinja collha u għalecc sa chemm il ħūejjeġ ta' Barra jibkgħu b'il prezzijiet li huma f'Malta industriji cbar ma jistgħu jinħolku u jirnexxu katt. Il concorrenza hi kalila u min hu żgħejr jibka dejjem minn taħt.

Min ma jakbelx f'il fehma magħna igħid: "U għala biex jistagħnea daūc il ftit li jūakkfu l-industriji f'Malta, għandna imbatu il coll billi nixtru il ħūejjeġ li jiġu minn Barra b'actar għoli milli huma issa?"

Inūieġbu li biex jistagħneū daūc li jūakkfu l-Industriji f'Malta iridu iħaddmu il ħafna nies għal ħafna snin u iridu iħaddmu il capitali tagħhom f'loc li jixtruhom titoli.

Meta jaħdmu ħafna nies ifisser li il kligħ ta' daūc l-oġġetti jibka il biċċa il cbira minnu f'but il ħaddiem malti. Mela x'jimporta billi chiecu stess jixtri oġġett b'ħaġa żgħira ogħla meta jcun kiegħed jitfa profitt acbar ġo butu? U meta il ħaddiem tagħna jcun kiegħed jakla il flus ma jgaūdix u ma jxappapx forsi cullħadd miegħu? M'hux aħjar għa's-sinjur li jecc irid jixtri oġġett ta' Barra jħallsu sixpence iżjed u il ħaddiem iħallsu ta'l chera jeū ta'l kbiela jeū ta'l caūsa jeū ta'l cura li jcun għamillu? Il gid ta'l ħaddiem ifisser il gid ta cullħadd u meta il ħaddiem icollu il flus f'il but igaūdi cullħadd.

Targa il ħaddiem malti, meta l-oġġett ta' Barra jcun ikum iżjed ma għandu l-ebda ħtiega li jbieħ dac li jagħmel hu b-ogħla, ūisk actar jakbillu li jbieħ b'xi ħaġa taħt ħalli dac li jagħmel hu jimxi iżjed u iżjed jinbieħ.

Nieħdu esempju biex nifteħmu aħjar.

Nofs tużżana siġġijiet ta' Barra jkumu lira; haūn Malta billi l-injam irid jigi minn Barra u il pagħi huma ogħla meta min jaħdimhom ibiegħhom b'lira jcun kiegħed biss joħroġ u jdaħħal u għalhecc ma jakbillux icompli jagħmel dac ix-xogħol.

Iżda jecc issir taxxa ta' żeūġ xelini fuk is-siġġijiet ta Barra il malti jcun jista jaħdem u jakla il ftit iżda jimxi u ix-xerreja jcunu jistgħu jinkdeū b'siġġijiet tajbin bħal ta' Barra u bi prezz inkas u b'hecc jixtri is-siġġijet ta' Malta u il flus tagħhom jibkgħu Malta u meta daūc il flus jimleū but il ħaddiem malti dana jfittex f'hiex jonfokhom u b'hecc jinħeja il cummerċ ta' Malta; iżda jecc cull ma nixtru hu dejjem ta' Barra flusna huma dejjem ħiergin barra u f'il ħin li jistagħna minn fukna il ħaddiem barrani, il ħaddiemmalti dejjem jitfakkar billi m'hux biss ma jsibx fejn jakla il flus iżda billi ucoll dejjem kiegħed jibgħat il ftit flus li jakla Barra.

Mela chiecu issir taxxa żgħira fuk il manifatturi ta' Barra b'mod li il ħaddiem malti jcun jista joħlok oġġett tajjeb u bi kliegħ biż-żejjed biex jista jakla x'jiecol icun ta' gid cbir għal Malta, u f'il ħin li jinħeja il ħaddiem malti ninħjeū minn fuku il coll.

Jista ūieħed igħid li meta jsiru daūna it-taxxi il ħaddiem malti jibda jati oġġetti ħżiena u jbiegħhom b'il prezz tajjeb ta'l oġġetti ta' Barra.

Le, għa'x ma jakbillux għaliex jaf li allura ħadd ma hu hecc ibleħ li sejjer prezz bi prezz, ma jixtrix il ħaġa tajba ta' Barra f'loc il ħaġa ħażina ta' Malta, u b'hecc jakgħu l-industriji li jcun haūn għaliex il ħaddiem malti jcun ta' bl-imgħaska fuk sieku.

U dana jecc iridu ma jistgħux jagħmluħ daūc li kiegħdin ibigħu l-oġġetti ta' Barra? Min hu sidhom jecc ta'l ħūienet jifteħmu li jatuna ħūejjeġ ħżiena u jgegħluna inħallsuhom kares?

Mela f'il cas nibkgħu fl-ilma li aħna b'il gid li il flus icunu sejjrin fuk il ħidma maltija f'loc fuk il ħidma ta' Barra u jecc it-taxxi li jsiru ma jcunux cbar iżda biss li jistgħu jħallu xi kliegħ lil ħaddiem malti dana li għedna sgur li ma jsir katt għaliex chif għedna ma jakbelx.

Mela hemm bżonn li jsiru taxxi fuk il ħūejjeġ lesti li jiġu minn Barra ħalli jcunu jistgħu jinbtu u jimxu il kuddiem l'industriji maltin, ħalli il ħaddiema tagħna jcollom ix-xogħol u jaklgħu il flus, ħalli in-nisa u it-tfal tagħna ūiċħed isib fejn iħaddimhom biex igħinu palata id-dar, ħalli flusna jibkgħu f'darna u ħalli minn fuk dana il gid ta'l ħaddiema malti igaūdi culiħadd.

It-Terremot il Cbir.

It-terremot li sar da'l granet chexchex id-dinja b'il ħrūxija tiegħu, u aħna il maltin għandna nizzuħajr l'Alla b'kalbna collha li ma spiċċajniex is-sena hecc ħażin bħal ma spiċċaūha tant eluf ta' imsejcnin li m'is-sodda sabu rūħhom id-dinja l-oħra.

Haūn Malta ħassejna tkankila zgħira ma's-sebħ li l-ankas cullħadd ma ntebaħ biha; biss il baħar kata lil ħafna nies billi tala fuk il mol u l-Imsida baka dieħel sa ġo'l ħūienet u ġo'd-djar. Iżda dana xejn ma hu fejn il ħalla ta' baħar għolja tlietin pied li għattiet il Belt ta' Messina u li saket magħha ħafna djar u nies. Jecc haūn Malta il ħalla ta' baħar chissret ftit dgħajjes f'Marsaxlocc u għarrket ftit gūies lil ta'l ħūienet ta'x-xatt ta'l Imsida scond it-telegrammi il Belt ta' Messina saret gozz ħerba b'xi mitt elf ruħ mejta u ħsara ucoll cbira ġrat f'Reggio b'xi tletin elf ruħ oħra mitlufa. Ftit huma id-disgrazzji hecc cbar li insibu imniżżlin f'il ctieb ta'l Istorja u dina il ħsara hecc cbira tfaccarna f'Pompej u f'Casamicciola.

Malli inchisru xi canni ta'l gass dana kabad u f'Messina dac li ma kerdux it-terremot u il baħar kiegħed icompli jekirdu in-nar. Ħūejjeġ li ichexchxu!.

Il bastimenti ta'l gūerra *Minerva* u *Exmouth* marru biex jatu dakka ta' id lil daūc l-imsejcnin u ħadu magħhom ichel u ħūejjeġ. Ma l-*Exmouth* mar l-Ammirall-Cmandant.

Il flotta russa li chienet tinsab f'il port ta Aūgusta telket minnufih għal Messina biex flimchien ma'l flotta taljana jatu il għajnuna.

Marru ucoll malajr għal l-għajnuna l-erba torpedinieri u incroċjatur li chien hemm f'il port ta' Siracusa.

Fuk il frejgata *Sutlej* hemm ġa fuk il ħames mitt ruħ salvati abbord u li għandhom bżonn ta'l ħūejjeġ billi f'il ħin li saret id-disgrazzja chien tista tgħid cullħadd rieked ġo soddtu.

Is-Sismografu (l-istrument li jimmarca l-iscossi ta'l art) ta'Universitá tagħna immarca il ħin precis ta't-terremot f'il ħamsa u ūieħed u għoxrin minuta, u baka jimmarca scossi iżgħar sa's-sitta u qūart. It-tgħeżżiża chienet tant kaūūija li l-istrument stess tkankal minn locu.

Il Hotel Trinacria, ūieħed m'il l-isbaħ ta' Messina u li sid tiegħu hu il Għaūdxi Axak imbala m'il baħar b'90 passiġġier u b'is-setturi b'collox.

F'il ħin li ġara it-terremot chien għaddej il vapur *Washington*, u il Captan tiegħu Ribaudo kal li ħass bħal meta jintilef l-iscrun. Dan ta' il għajnuna li sata u imbagħad mar Catanja biex igib is-suldati għal għajnuna.

Il ħabsin ħarbu u bdeŭ jisirku chemm jifilħu u katlu ħosta nies, bi ħruxija cbira, minn daŭc li ma riedux iħalluhom. Oħrajn biex isalvaŭ ħajjithom ħarbu fuk il muntanji u erħeŭ collox f'idejn il ħallelin.

M'il belt ta' Messina collha terz biss minnha ma indaramx. Il qŭartieri ta'r-riġmenti 83 u 89 iġġarfu.

Milli kalu x'uħud minn daŭc li bakgħu ħajjin ŭara ittgħeżżiża ta't-terremot il baħar intafa l-ura xi mil u inxteħet b'saħħtu collha fuk id-djar u sak collox taħt il killa tiegħu.

Minn Genŭa u minn Napli telku bastimenti imgħobbija bl-ichel għal daŭc l'imsejcnin li bakgħu ta' fukhom sendukhom b'dina id-disgrazzja li giet fukhom.

Il vapur *Regina Margherita* ta'n-Navigazione Generale Italiana telak minn Palermu b'1200 suldat għal għajnuna.

Il Banco di Sicilia ħareġ elfejn lira għal għajnuna.

F'Catania inħasset ucoll tgħeżżiża kaŭŭija li beżżgħet lil cullħadd. In-nies ħarġu f'it-torok igħajjtu ħniena. Il baħar għamel ħafna ħsara u l-actar f'Ognina u għarrak żeŭġ xebbiet.

Il poplu ħareġ il vara ta' Sant' Agata processjoni jitlob u jgħajjat ħniena it-triek collha.

Is-sakaf ta'l cnisja ta' Catanja ŭaka.

F'Riposto għamel ħsara cbira u f'Giarre ŭakgħu xi djar.

F'Barcellona, belt ħdejn Messina, saret ħsara cbira ŭisk.

Il pajjis ta' Spadafora S. Martino sar gozz gebel.

F'Serkusa it-terremot inħass ucoll, u il baħar għola xi kama u chisser ħafna dgħajjes ta's-sajd. Il poplu ħareġ bi processjoni cbira l-istatŭa ta' Santa Lucija.

F'Naso ŭakgħet il Cnisja u ħafna djar u cnejjes u djar uakgħu f'Augusta.

F'il Calabrija saret ħsara cbira ŭisk u mietu ħafna nies,

F'Messina il Borsa, il Municjpiu, l-Ufficcju ta'l Posta u il Barracchi ta's-suldati indarmu.

Is-Sultan ta' l-Italja li għandu kalb tant ħanina u tajba u li għalecc hu tant maħbub m'it-Taljani telak malajr għal Messina biex b'il chelma tiegħu jfarraġ lil l-imsejcnin u jkankal il kalb lil daŭc collha li marru għal l-għajnuna.

B'collox sa issa jafu **b'mitt elf ruħ** mejta, igifieri daks nofs in-nies ta' Malta u Għaŭdex f'dakka!

Il canni ta'l gass kiegħdin jisparaŭ cull mument u dac il ftit li baka ŭiekaf minn Messina li ma kerduhx it-terremot jeŭ il baħar kiegħed jekirdu in-nar li kiegħed iħaġġeġ ma'l belt collha.

M'il Maltin li chien hemm ma smajna bl-ebda ŭieħed s'issa li baka mejjet. Smajna biss b'dispjacir li miet il għaref Patri Urso li tant ħadem għand is-Salesjani ta' Ta's-Sliema u li baka mejjet b'mitejn u għoxrin tifel miegħu. Min chellu jgħidlu li ħalliena biex imut b'meŭta hecc cherha?

Bi pjacir cbir krajt f'it-telegramma Reuter li il kalbiena Regina Elena telket ma żeŭġha għal Reggio għal għajnuna. Mara sabiħa, mara għarfa, mara ħanina, mara ucoll kalbiena it-taljani għandhom ibusu cull fejn timxi dina ir-Regina tagħhom li ir-Re għażilha b'martu biss għal l-imħabba u għal virtù tagħha.

Biċċa minn Reggju għerket taħt l-ilma u il bkija nieżel ucoll.

Ix-xita kaŭŭija li nieżla kiegħda tcompli tcattar il biża u il għacs.

Bakgħu mejta ucoll ħafna passiġġieri ingliżi u tedeschi.

L'istrett ta' Messina jinsab mimli b'il mobbli u bl'injam li ġarr miegħu Il baħar.

Messina ħuġġieġa ŭaħda. Hemm xi mitt elf ruħ midfunin taħt il ħerba. Lil midrubin ma tantx jistgħu jakilgħuhom minn taħt il gebel imħabba f'il ħafna tajn li ħalla ŭarajh il baħar meta tala.

Il-lejl ta' kabel f'it-Teatru Vittorio Emmanuele saret l-opra ta' Verdi: AIDA u chien hemm ħafna nies.

Il fizzjali għienu chemm felħu lil l-imsejcnin u hemm min neża ħŭejjġu minn fuku biex chesa il għera tagħhom.

Fuk il *Piemonte* ŭaħda xebba, b'il katgħa, iġġennet.

Fuk l-istess vapur salvat il primadonna li il lejl ta' kabel chienet cantat l-*Aida* billi kabżet minn gallarija ta'l Hotel Trinacria u ħalliet ŭarajha xi sitt mitt lira deheb u ħaġar prezzjus.

Ŭaħda sinjura midruba li giet imtellgħa abbord ma ried detx tibka billi kalulha li żeŭġha jinsab midrub l-art u reġgħet niżlet.

Il Palazzata ta' Messina iġġarfet u infirxet bħal imreŭħa Il mol tchisser collu. Il Cattidral ħasadha il baħar ftit piedi għoli m'il l-art. Geŭ mcrusa ucoll it-teatri, id-Dŭana, il Fanal, l-Ospizju Cappellini, l-Isptar Vittorio Emmanuele u il Ħabs.

L-ebda marid minn ta' l-Isptar V. Emmanuele ma salva. M'il calzrati salvaŭ ftit li ħarbu.

Cullħadd kiegħed ibati il ġuħ. L-ichel collu li chien hemm maħżun f'id-Dŭana taŭħ l'in-nies biex jitrejku.

Ħafna nies ħżiena kiegħdin jissaccheġġaŭ il belt.

Minn Catanja telku ħafna studenti ta'l l-Università biex jatu il għajnuna. Ħafna feruti kiegħdin jieħduhom Catanja, fejn ħadd ma irid jidħol jorkod għa'x jibża li it-terremot jittenna ma'l-leji.

Fl'istazzjon ta' Catanja hemm folla cbira ta' nies li jridu jmorru Messina biex jaraŭ x'sar minn krabathom, iżda is-Sindcu ma ħalliex imur ħlief l min dehirlu hu u biex ma jfixchilx iżjed f'Messina. Il feruti kiegħdin jaslu, tista tgħid, għerieŭen itertru b'il bart u b'il ġuħ.

Il Cardinal Nava ta is-Seminarju għal kassisin li jaslu feruti, u in-nies l-oħra kiegħdin jilkgħuhom f'darhom in-nies u jitimgħuhom u jlibbsuhom chif jistgħu.

Il Prefett ta' Messina Trinchieri salva u kiegħed fuk torpediniera. Il Conslu Inglis ta' Messina jinsab midrub seŭŭa u ħaduh Catanja fl'Isptar ta'l Cuncizzjoni. Il mara mietet sa ŭassluha Catanja; it-tifla għad li midruba hi salva. Dina għandha xi erba snin u ġabruha xi sinjuri oħra ingliżi li chienu jokogħdu f'id-dar ma'l Conslu. Lil d'it-tifla ħada f'daru il Conslu inglis Churchill. Is-Sultan u il Ministru Orlando marru Reggio u Messina.

Il Prof: Ballori telak minn Ruma bi 800 lira għal għajnuna.

Il Cunsill Comunali ta' Ruma ivvota 4,000 lira ucoll.

Il Conslu Americal Cheney, it-tfal ta'l Princep u il Principessa ta' Santa Margherita ħuma mejtin u m'il familja ta'l Baruni di Castellano ma bakax ħaj ħliefu.

Il Lanterni ma humiex jaħdmu, l-art kiegħda tixpacca u jinstemgħu bħal cannunati ebar, ġo daŭna ix-xkuk li jŭaħħxu jimbelgħu djar u nies u imbagħad il baħar jidħol fihom u jgħatti collox.

Fuk dana it-terremot kalil li bħalu forsi katt ma chien haŭn fl'istorja; akkal minn dac ta' Lisbona, u ta' Martinicca u li katt ma jintesa għad nicteb actar f'it-tul billi naf li dina il cbira disgrazzja messet il klub ta' cullħadd. Issa kiegħda issir ġabra biex igħinu lil daŭc l'imsejcnin u jiena nitma li min jista ma jonkosx li ma jatix xi ħaġa għal daŭna il vittimi. Bħal ma għenna il għarab ingħinu f'it-taljani ucoll.

GHA'N-NISA.

Lil P. G. (L-Isla).

Iva, is-Sultan ta' Franza, Lüigi Erbaṫax u il għaref chittieb francis Mirabeau tüieldu b'żeüġ sinniet cull üieħed. Xejn tistagħġeb mela li ibnec beda jtalla is-snin ta' xagħrejn.

Lil M. C. G. (Ħamrun).

L-aħjar cura għal ħrar hi dic li iżżomm ħalk it-tarbija nadif u disinfettat billi tnaddafulha ta' sicüit bl-ilma fietel li fih tcun ħallejt kabel parti cull mija ta' acidu boricu li jinxtara minn għand l-ispiżżjar mingħajr ricetta.

Billi ilsien il-marid icun minfuħ u b'xejn jinstelaħ la ittiehx jiecol ħüejjeġ ebsin; ofsoklu xi isfar ta' bajda frisca, imħabbta tajjeb, fi ftit ħalib imgħolli, u malli tiskihielu naddaflu ħalku chif għedtlec.

Jecc għadu ċchejchen tieh jarda biss u malli treddgħu naddaf tajjeb sidrec m'il ftit ħalib li jifdal għaliex dac meta jinxef jikras u jimmoffa u il ħrar ma hux ħlief moffa u issibu l-actar f'ħalk daüc it-tfal li ommijiethom ma jżommux b'iż-żejjed sidirhom nadif. Jecc taħsel bl'acidu boricu maħlul fl'ilma fietel aħjar.

Jecc trid li imbagħad ifiek actar malajr oħorġu chemm tista fejn hemm arja tajba, f'xatt il baħar, kalb is-siġar, u kis li iżżommu nadif, li ma tħallilux krusa fi ħüejjġu. U tara chif b'hecc biss tfejjku malajr.

Lil G. B. (Il Belt).

Għandec raġun ferm li tiża m'id-difterite għaliex hi marda cherha u li tbażża tasseü. Tridni ingħidlec chif tibda biex jecc Alla ħares katt jittieħed xi ħadd mn'uliedec tilka malajr? Niccuntentac, u b'il kalb, għaliex chiecu l-ommijiet collha jagħmlu bħalec chiecu ħafna minn daüc it-tfal imsejcnin li jmutu fgati jsalvaü billi illum jecc jilħak cmieni it-tabib bl-injezzioni ta'l għaref Tabib Behring il marid jista jsalva.

It-tifel jibda biex igħidlec li għandu griżmejh juġgħuh u li dana l-ugiegħ actar ma jmur actar jicber; itieh ħass ħażin kaüüi u jibda jħoss tchexchix ta' bard u jakbdu deni kaüüi; jitfaüüar, jitkalleb bla ħeda, igħeüden, jinchixef, irid ikum m'is-sodda. Takbdu ucoll is-sogħla üaħda f'üaħda, xotta u imtertra donnha bħal ħurħara.

Malli tara daüna is-sinjali collha, u l-actar jecc meta tiftaħlu ħalku taralu f'il fond bħal ħaġa bajda la titlef żmien ta' xejn, sejjaħ minnufih l'it-tabib u üarrab l-uliedec l-oħra; u la tokgħodx tittama u titniccher li ma hu xejn, li ħa xi rieħ, għaliex dac li tista issalva f'il bidu üara ma issalvah b'xejn. Aħjar meta iġgib it-tabib igħidlec li saħħant rasec għal xejn milli meta jigi jgħidlec li ittrascurajt u issa ma hemm tama ta' xejn. U jecc tara it-tabib idaħħallu xi cuċċarina f'ħalku jeü jagħmillu l-injezzjoni la tfixclux jeü tokgħod titbecca; rabbi ftit ta'l ħila, għin l'it-tabib u neüüillu cull ma jcollu bżonn għaliex jecc igħosfor dac il üakt ibnec hu mitluf u tcun kridtu int għa't-trascuraġni u għa'l ħmerijiet ta' rasec.

La tħallix ħafna nies ma düaru għaliex jagħmlulu ħafna ħsara billi jixorbulu l-arja tajba li jcollu u actar ma jara min iżigħel bih actar jixgħel. L-omm hi b'iż-żejjed u ħadd ma jifmhu bħala u dac li tagħmel hi ma' binha ma jista jagħmlu ħadd.

Obdi, fuk collox, ħaġa b'ħaġa, dac li jgħidlec it-tabib u ara li ma issaħħanx rasec b'dac li jgħidulec xi girien, għaliex il pariri li jatuc daüna m'hux l-eüüel darba li jibagħtu bosta nies id-dinja l-oħra. Agħżel tabib tajjeb u afda l-ibnec f'idejh u okgħod għal dac collu li jgħid hu, għaliex hu studja u ġarrab u dac li ma jafx hú ma nafx chif jistgħu jafuh xi girien tiegħec.

Lil M. N. (Sliema).

Le ma jixrakx li meta int vistusa tmur f'tieġ u għalhecc ftit ankas li tmur it-teatru għad li tmur b'il vistu.

Lil P. R. (Furjana).

Tixtiek taf jecc meta tcun it-teatru u xi artista jcanta jeü tcanta tajjeb ferm int bħala mara jixrakx li tħabbat idejc ucoll bħal ma jagħmlu l-irġiel.

Għala le? Il ħüejjeġ sbiħ ma humiex maħlukin biex iħossuhom l-irġiel biss, u meta tħoss li ħaġa hi sabiħa jeü tajba għala ma għandecx turi li kiegħda togħġboc u li kiegħda tieħu pjacir biha? Għala ma għandecx int ucoll tferraħ bl-applaüs tiegħec il kalb ta' dac li tant studja u tħabat biex jagħmel il parti tiegħu hecc tajjeb?

Mela meta tħoss li għandec tapplaüdi, għamlu bla frattarija jeü jecc dana ma jogħġbocx xejjer b'il mactur bħal ma jagħmlu Barra u li hi actar ħaġa xierka għal mara.

L'imfaħħra chittieba taljana Vertüa Gentile f'il ctieb sabiħ tagħha "Come devo comportarmi" takbel ucoll f'il fehma miegħi.

Lil A. L. (Il Belt.)

Iva tagħmel seüüa, ħammar üiċċec biex ma isseüüidx kalbec, u la tħallix min ibuslec l-uliedec jecc ma jcunux xi nies ta'd-dar li tcun taf fuk li taf min huma. Dana li cull min jidhirlu, biex jagħmel cumpliment chiesaħ u vojt lilec, ibuslec l'ibnec jeü il bintec, u xi dakkiet fuk xuftejhom, hi draüüa ħażina üisk.

Il ħalk ta'l bniedem, imkar icun ta' l-actar üieħed nadif li tista taħseb, hu mimli dejjem b'eluf u eluf ta' microbi u daüna b'xejn igħaddú ma'r-riek minn ħalk għal ieħor u l-actar jecc f'ix-xuftejn icun hemm xi barxa jeü xi kasma; u daüna jistgħu inisslu mardijiet l-actar coroh li tagħhom jibkgħu vittimi it-tfal bla ma jcollhom ħtija u actarx jeħlu ommhom u missierhom b'dic l-ingiesa mokżieża f'il hin li daüna jcollhom demmhom safi u ħajjithom bla tebgħa.

Dan irrid ingħidu m'hux biss għat-tfal iżda ucoll għal daüc in-nisa li ma jafux jiltakgħu ma mara tcun min tcun li ma jagħmlux bħal kassisin f'il cor, jitbeüüsu għa'ċ-cerimonja.

Jecc xi ħadd irid juri li jħobb xi tifel jista jbuslu idu, u fuk għbinhu jbusu bħala premju meta jistudja jeü jagħmel xi ħaġa tajba.

Tafu xejn li it-taħsir ta'd-dras jittieħed n għalecc meta jcolloc darsa imħassra u ma timliħiex jeŭ ma taklagħhiex malajr jitħassru oħrajn? Il microbu ta't-taħsir ta's-snien icun igħum f'ir-riek ta'l ħalk, ma'l beŭsa igħaddi f'ħalk l-ieħor u ŭara dana jitħassrulu snienu ucoll. M'hux aħjar ma tbusuh xejn milli iġgegħluh iġarrab dac l-ugiegħ collu? Fl-America jaħsbuha aħjar minnna u is-Sanità ta New Jersey ipprojbiet il beŭs f'is-soċjetà biex tnakkas chemm tista il mard ta's-sider u id-difterite.

Ix-xuftejn meta jcunu niexfin jixxakku u jecc f'ŭieħed minn daŭc ix-xkuk jidħol microbu li l-ieħor ineŭŭillec ma'r-riek tiegħu, u li jista jcun ta-tiżi, ta' cancer, ta' difterite u ta' tant mardijiet oħra mokżieża u li nistħi insemmihom, il marda tittieħed malajr. Mela fuk dina il ħaġa iftaħ għajnejc seŭŭa u la tħallix min ibuslec l-ibnec għal l-ebda raġuni. Min irid jifraħ b'tifel hemm elf mod chif jagħmlu; iżda li jniġġesulec u forsi iħassarulec għal għomroc b'xi marda mokżieża li ittabba ismec u isem żeŭgec u tħassarlec l-ibnec għal dejjem la tħallih katt u katt.

Lil M. L. (Il Belt).

Jecc inti mara b'il għakal n taf tmixxi id-dar seŭŭa jagħmel ħażin żeŭgec li ikislec b'ix-xiber x'tonfok u chif tonfok il flus li jatic f'idejc. Il gvern ta d-dar għandu jcun merħi f'idejc għaliex int ma intix seftura jeŭ irsira ta' żeŭgec iżda sieħba u għalecc ma għandecx tokgħod dejjem għal capriċċ ta' żeŭgec iżda għandu jcolloc ftit ta's-setgħa f'darec ucoll. Biss jecc jixraklec u taf tmixxi, għaliex jec ma tafx tmixxi id-dgħajsa seŭŭa, jecc int ħalja n żeŭgec jara li id-dar f'loc li sejra il kuddiem sejra l-ura ma jagħmel xejn ħażin li jieħodloc ir-riedni mn'idejc u jibda jsuk hu. Iżda meta jaf li int mara ta'l ġabra u li dejjem tħabbel rasec il ġurnata chemm hi tŭila, biex is-sold jecc tista tagħmlu tnejn, allura jagħmel ħażin li ma jerħilecx fuk spallejc biċċa m'il pis ta'd-dar. Ŭ inti kis li toħroġ ta' mara, kis li tcattarlu cull jum il fehma tajba li jcun nissel fic sa chemm jintebaħ li dac collu li chien jista jagħmel hu f'id-dar kiegħda tagħmlu int, u b'hecc iserraħ rasu, u il ħsieb tiegħu iħaddmu barra biex jimxi aħjar f'it-triek li tcun kiegħda tatieh il ħobż ta'l familja.

Kis li tfassal il liżar dejjem għa't-tul ta' riġlejc; tħarisx lejn x'jilbsu il girien u trid tippica magħhom, iżda ilbes scond ix-xlief ta' żeŭgec u dejjem bla ma tagħmel dejn. Meta tixtri b'il flus tixtri mnejn trid u chif trid u tiġġebbed u tinkeda tajjeb għaliex ta'l ħanut imkar bi kliegħ ċchejchen ibiegħulec u jifirhu bic u ma jŭicculecx l-iscart li jcollhom, li tħallsu b'tajjeb. Meta taħbat sejra isseŭŭed kalbec ħares l-isfel f'loc il fuk, u ara chemm hemm imsejcnin li m'hux biss ma għandhomx mnejn jixtru ħŭejjeġ ta'l ħarir iżda lankas biss ma jicsbu biex igħattu il għera tagħhom u ta' uliedhom u daŭna huma ħolkien t'Alla bħalec u int ma int xejn aħjar minnhom għaliex il gid hu cumbinazzjoni ta'l ħajja u mhux virtù, u actarx għandhom il gid ulied in-nies disonesti milli daŭc li tnisslu min minn mexa bla għaŭġ f'il ħajja.

Kis dejjem b'ix-xiber tiegħec u la tħares katt lejn l-oħrajn biex tgħir għalihom; ftacar li m'hux il-libsa tagħmel in-nies iżda ŭisk drabi il libsa turic x'inhuma in-nies għaliex ghal xi nisa ma hemmx bżonn issaksi min huma u x'ħobż jieclu għaliex l-ilbies li jcollhom fukhom jitchellem f'lochom.

U tiscruplax li m'il flus li jatic żeŭgec għal gimgħa tagħmel certi dnubiet; per esempju li tŭarrab dic ix-xi ħaġa cull jum għal xi fakgħa jeŭ għal xi marda, u biex ma tokgħodx ta' cull ŭaħda ticsirlu rasu biex tixtri cappell l'it-tifla jeŭ żarbun l'it-tifel. Jiena naf mara ħabiba tiegħi, li żeugħa sar iħobbha actar milli chien kabel billi darba x'ħin gie id-dar collu iddisprat għaliex chienet sejra tagħlaklu cambjali u chien sejjer itabba ismu f'il cummerc billi ma chellux mnejn iħallasha, martu ħarget minn rocna għokda li chienet faddlet ftit ftit cull jum għal xi marda u li chienet b'iż-żejjed biex kalgħet lil żeŭgħa m'it-tabxa li chien jinsab fiha.

Midd idejc chemm tista f'id-dar ħalli iġġibha il kuddiem; tokgħodx cull biċċa ħjata li jcolloc jeŭ mogħdija tatiha barra għa'x b'hecc tcun trid żir li f'is-sena. Ftacar li ix-xogħol hu is salmura ta'l gisem u għieħ; ftacar li int għandec tgħin dejjem id-dar geŭŭa bħal ma żeŭgec igħinha barra; cattar dejjem il gid għal uliedec, aħseb dejjem f'il mard u f'il fakgħiet, cun bieżla, ħaŭtiela, ta'l ġabra, bla għass u bla capriċċi ħalli żeŭgec jerħilec f'idejc it-tmun ta d-dar u inti tcun imkiegħda fuk it-tron li jixraklec. Iżda nċħi minn rasec li għa'x int il mara fi'd-dar għandu żeŭgec jerħilec f'idejc collox anche meta ma tafx. Le, jecc dac li iġgorr in-nemla issuku il ħamla jagħmel seŭŭa li ma jħallilecx f'idejc ħlief chemm chemm tiddobba għaliex ma għandec l-ebda dritt li tfakkar id-dar biss għal prusunzjoni li trid tmixxiha bla ma taf u tinkala.

Akdi dmirec seŭŭa ta' vera omm u ta' mara b'il għakal u jecc imbagħad żeŭgec ma jifdacx icolloc ir-raġun collu li dghemghem u tgħid li hu mxiexi ħażin miegħec u li ma jgibx ruħu miegħec chif jistħokkloc.

Lucija Levanzin Inglott.

TEATRI

Nhar it-Tlieta li għaddiet, f'it-Teatru Manoel saret is-serata ta'l brava primadonna Wanda Poli bl'opra sabiħa ta' Leoncavallo, 'Zaza', u li urnexxiet billi il pubblicu jaf li dina hi ŭaħda m'il l-aħjar primidonni li għandna dina is-sena. Uriet li tifhem seŭŭa dac li tcun tgħid u tagħmel u meta il cant tagħha ma jcunx għoli ŭisk leħinha hu ħelu ferm u jgħaxxak lil cullħadd. Dina il primadonna għad nisimgħu li imxiet ħafna il kuddiem u li għad tcanta f'teatri cbar.

Primadonna oħra tajba hi is-Sinjurina Dilli li da'l granet kiegħda tagħmel it-Traviata f'it-Teatru Rjal. Għaxxket lil cullħadd b'il leħen sabiħ li għandha u billi tidher li taf takdi dmirha tajjeb ferm billi ila f'din l-arti tant sabiħa; u chien jakla aħjar il parti tiegħu it-tenur Botta fl-istess opra chiecu jcanta ftit actar ħaj ma'l ġmiel ta' leħen li għandu.

F'ir-Rjal dal ŭakt nisimgħu il Lucia mis-Sinjurina Ravaglia u f'il Manoel id-Dannazzione di Faust ta' Berlioz.

FRAC.

Ghala Ta's-Sliema kieghdin jonfku tant flus biex jibnu dac il Pixxatur hecc famus u ma jonfkux ftit liri biex jaghmlu bicca mol hdejn il Gżira biex meta id-dghajjes ighaddu minn Taht Santu Roccu ma jiesirx xi hadd xi siek jeu jaka il bahar?

***

F'il Liceo taghna ighallmu il Gharbi. Ghal fejn? Min sejjer illum johlom li biex jakla x'jiecol imur ighix kalb il Gharab? Ghala f'locu ma jghallmux l-Ispanjol li hu tant mehtieġ ghal pajjisi ta'l America t'Isfel fejn uiehed jista jiftah triek sabiha hafna f'il hajja bhal ma rajna m'is-Sur Terreni li chiseb fl'Argentina post m'il l-isbah?

***

Ippruvajt dal ġranet il cunserva ta't tadam li kieghda tahdem u tbieh il Fabbrica il ġdida ta Ħa'l-Lija, ta Houswin and Co., u ghoġbitni uisk ghaliex tinhass li hi haġa maghmula bla kerk ta' xejn. Il prezz taghha jakbel ucoll u ghalecc nitma li timxi u b'hecc titkankal industrija żghira f'Malta, li tisua biex tkauui il kalb lil xi ohrajn biex jithajjru jhaddmu il capitali taghhom f'industriji ohra. Imisshom mela il Maltin jaghmlu darba il kalb lil dac li jsir f'il pajjis.

***

Lil Professur Bartoli irrid nirringrazzjah ta'l copja li baghatli ta'l ġurnal ġdid b'il latin li hareġ Rosa Melitensis. Ġurnali b'il latin f'id-dinja ma haunx hlief tnejn, uiehed il Germanja u l-iehor New York; dana ta'l Professur Bartoli sejjer icun it-tielet u l-acbar uiehed u ghalecc sejjer jaghmel unur lil Malta, u l-actar billi chitbu fih xi Maltin bhal ma huma il Provinċjal Prof: Cuschieri, Mons: Farrugia, il Prof: Sciberras u xi ohrajn. Dana juri b'iċ-ċar li sa f'il chitba b'il latin il pajjis ta' Rigord, ta'l Bonamico, ta' Cumbo, ta' Mifsud-Tommasi u ta' Brighella ma bakax l-ura ghal gid ta'ż-zghażah taghna u ghal gieh ta' pajjisna.

★

IFTHU GHAJNEJCOM!

Da'l granet uiehed li mar jakbad il hut b'id-dinamite tajjar idu u baka immancat ghal ghomru. Dana l-isparar ghal hut kieghed jaghmel hsara uisk ghaliex biex jakbdu huta jekirdu mija b'il bajt b'collox u b'hecc kieghed jinkered u jitgherrex il hut ta'x-xtut taghna biex icollna ingibu il hut minn Skallija u b'hecc flusna jcomplu jmorru Barra.

Mela aktghu dana is-sajd periculus li hu ta' gid uisk ċchejchen ghalicom u ta hsara cbira ghall cullhadd ghaliex ghad jigi żmien li jcollna nieclu il hut ta Skallija biss.

★

Festa Sabiha.

Ghada, f'it-tlieta ta' uara nofs inhar, sejjer icun hemm festa sabiha ferm fl'Istitut ta' San Ġużepp ta'l Hamrun. It-tfal iltiema ta' hemm lesteu programm ta' dakk helu li jakbel uisk ma dauna il ġranet ta'l Milied; icun hemm miftuh il famus presepju li tahom is-Sur Cavalier Ninu Muscat Fenech u li Malta bi hġarha marret titghaxxak bih u li min ma jmurx jarah icun tilef tasseu haġa sabiha. Id-dhul icun b'xejn, biss icun hemm bacil u cull minn icun irid jitfa fih xi haġa jcun kieghed jaghmel carità cbira ma' dauc il hafna tfal imsejcnin li f'dauna il ġranet jistenneu xi haġa żghira strina minn ghand il klub hanina billi uiehed jatihom xi sold jeu tnejn biex ighaddi nofs ta' nhar moghdija ta' żmien li biha jiehu pjacir tasseu. Nitma immela li jmorru hafna nies.

Is-Sur Fons Galea.

Nisthajjel tghiduli: "ma intix hlief tfahhar l'is-Sur Fons." U jiena inuiegibcom: "Jecc il hajja ta' dana il bniedem ta' kalb tajba ma hix mimlija hlief b'il gid li jaghmel lil proxxmu u bl-opri tajba chif nista niscot u ma infahhrux?" Da'l ġranet krajt li l'il Patrijiet Salesiani tahom, b'cuntratt il famus circolu li bena gha'ż-żghażah "Juventutis Domus;" u jidhirli li ghal dan hadd ma jista jghemghem jecc jiena infahhru.

Irrid nirringrazzjah ucoll ta'l ctieb sabih, b'il malti "Ulied Dun Boscu f'Malta" li baghat l'in-"Nahla." Fih l-istampi li u hu stampat tant tajjeb li jaghmel unur lil l-Istamperija ta's-Salesiani.

COLONNA SAGRA.

Ghada, tlieta ta' Jannar, il Cnisja taghmel l'Ottava tal festa ta San Ġuan, Appostlu u Evangelista; u fil kuddiesa jarġa jinghad l'Evangeliu tal festa tieghu. Jigifieri ghada jarġa jinghad l'Evangelju tal Hadd li ghadda; u ghalheec ma hemmx bżonn nerġghu ingibuh.

Il Kaddisin tal Gimgha.

Nhar it-Tnejn—erbgha ta Jannar—bl'ahmar—l'Ottava tal festa tal Innocenti.

Nhar it-Tlieta—bl'abjad—l'Epifanija (Ghid il Hamiem) —festa imsejha ucoll tat-Tre-Re—"festa iccmandata."

Nhar il Hamis, nhar il Gimgha u nhar is-Sibt—bl'abjad—ġranet fost l'Ottava tal Epifanija.

Nhar il Hadd— il ghaxra ta Jannar—bl'abjad—L'euuel Hadd ta fuk l'Epifanija.

G. Muscat-Azzopardi.

★

Da'l ġranet mietet il Hamrun, is-Sinjurina

CENSA DEBONO

li ghal tant snin chienet id-Direttrici ta'l Portafoglio Maltese li chien uiehed m'il l-actar ġornali ta' hajja tuila maltin. Fi żmienu dan il ġurnal chien uiehed m'il l-ahjar ucoll u dana hu ta' unur ghal dina il mara maltija li xejn ma tmeżmżet tiehu sehem f'il politica ta'l pajjis bla ma ta't ruhha ghal fruha bhal ma jaghmlu hafna ohra.

Jalla il pajjis jati hafna minn dina ix-xorta ta' nisa li barra milli jcunu tajbin jahlu bicca minn hajjithom ghal gid ta' ghajrom u l-actar billi jfittxu li jictbu biex jifthu il ghajnejn ta huthom il maltin.

Ta ghaxar xhur miet da'l ġranet, l-Isla,

UGO SERRACINO

li heles minn uied ta' dmugh biex mar jithenna ghal dejjem.

Alla jati is-sabar lil missieru u l-ommu li f'is-sema ghandhom min jitlob ghalihom.

IS-SAHHAR FALZUN

RUMANZ MALTI ORIGINALI

TA'

AGOSTINO LEVANZIN

X'hin il Cavalier chien imxahxah f'dil holma helùa ta' mohhu giè stembhu malajr Hamid li dahal donnu mibluh, itemtem, biex kallu li Petrozz u Calanġ sabhom minxurin minn tulhom, minfuda minn banda għal l-ohra u imgħargħra f'għadira demm. Il Cavalier sfar għal meùt għaliex Petrozz u Calanġ iehor, li jakilgħuh m'il praspar collha bħalhom, ma chienx ùiehed jicseb addoċċ. Hamid kallu li carcarhom u difinhom taht it-tina f'il gnien u għalecc iddaùùar ftit, għaliex baża li jecc imur xi hadd ta'd-Dejma u jsibhom jista jùahhal f'De Saqueville u chien isib ruhu f'xi għaùġ.

Il Cavalier kallu li hasibha tajjeb ùisk għaliex chien jibża li Ambroġ iùahhal fih li katilhom hu; u talbu biex m'il l-actar fis jitlak ilebbet lejn l-Imdina halli jùassal minn taht il taht dic l-ittra lil Carmena u halli jara chif jagħmel biex iùassalielhu hdejh, jecc jista jcun, dac il lejl stess kabel jisbah; u billi ùiegħdu bokxix tajjeb, Hamid telak b'chemm chiseb għaġla biex jakdi lil dac il bniedem chiefer u ta' kalb hażina li chien sejjer iġarraf xbejba, itebbgħilha gieħha jimla bl'imrar kalb il Hachem; jimla b'in-nichet l-Imdina collha biex igħaddi capriċċ ta' mohhu u jithallas milli għamillu Ambroġ.

Meta ùasal, Hamid dahal cutu cutu m'il bieb ta'l ccina; u meta Mari il kaddejja staksietu fejn għadda il-lejl, kallha li mar jirgħa ftit sa'l Mosta ma' xi hbieb tiegħu.

Iżda hu chellu mitt sena biex jitla fejn Carmena halli jneùùlilha dic l-ittra li tah għaliha il Cavalier u li donnha chienet saret ticùi ġo hobbu. Carmena chienet sejra tiehu ferha b'dic l-ittra, haseb hu, u billi Carmena chienet xbejba li bi ġmielha takleb l-imhuh, Hamid, żagħżuh mibrum b'saffejn u li ma chellux actar minn tmienja u għoxrin sena, chellu idejh jecluh biex ifittex jgegħilha b'dic l-ittra iġġarrab dic il ferha.

Dar daùra chissinchiss id-dar collha fuk ponot subgħajh; issamma ùara il bieb ta'l camra t'Ambroġ billi chien tant jibża minnu u meta ma sama l-ebda hiss tiegħu haseb li chien baccar għa'r-ronda.

Meta hass li hadd ma seta jintebah bih diehel għand Carmena resak b'il mod il mod ùara biebùa u hadem b'rasu meta kabel habbat ittaùùal m'it-tokba ta'l muftieh biex jara chienitx għada riekda, għaliex lemah lil Ambroġ u b'kalbu thabbat sitta, sitta b'il katgħa kagħad jissamma chif ġrat is-serka ta' Marija u il ktil ta' hbiebu Petrozz u Calanġ.

Nidem elf darba li hu deffes denbu ùeoll f'dic it-tabxa iżda hu, kal, ma chienx sejjer jagħmel hag'ohra hlief iùassal ittra biex jara hienja lil dic li hu, irsir mirfus, ma sata kait johlom li jista jagħmel hienja bhal Cavalier.

Meta ra li Ambroġ kam biex johroġ tar b'il giri l-isfel u meta semgħu jingħalak f'camartu u dam ftit ma niżel, fehem li ùara dic id-dagħdigħa collha Ambroġ chien kiegħed jiehu għamża biex jistrieh.

Għalecc raġa ta is-salt biex jidhol għand Carmena x'hin hu u tiela it-taraġ sab fuku, habta u sabta, lil Ambroġ li, chif għidna, tah erba dakkiet ta għajn b'iċ-ciera u baka sejjer, imgħaġġel, għand Marija.

Hamid hecc chif ra fuku l-Ambroġ hass imsarnu saru cobba, haseb li chien intebah b'collox u li bl-istess xabla li li il lejl ta' kabel nifed biha lil Petrozz sejjer ucoli jonxor lilu. Tlibbet, ma felahx jarfa riġlu biex icompli jitla, ġa hass gherżumtu f'idejn dac il ġorf ta Ambroġ. . . . x'hin hassu għaddej min hdejh u baka sejjer.

"Hlisniha ùarda," kal bejnu u bejn ruhu, "Ambroġ għadu ma intebah b'xejn... għamel seùùa Petrozz fittex tgherbeb għa'd-dinja l-ohra għa'x x'chien isir minni chiecu ma ismi dac il peċluk ehixef il borma?'

Sama il bieb ta' barra jintgħalak, gera għal ùara tieka u ra l-Ambroġ kiegħed jilùi għal ùara il cantuniera; hass imsarnu jinżlu f'posthom u ghedùed bejn snienu: "għad li għammedtuni fuk demm id-dars f'kiegħ kalbi għadni mislem u fejn nista, ja chelb nisrani, ma niskicx hlief imrar. Ja Mhammed għinni..." u telak b'girja għal għand Carmena.

Tectec ma'l bieb u kabel lahket ùieġbitu kallha. "Ja sidti, iftahli malajr għa'x gibtlec ahbar minn għand il fieres francis......"

Carmena, li sa dac il hin chienet għada mixhuta tolfok u titlob kuddiem il Madonna ta' fejn rasha, theùden fuk dac li ġralu il mahbub ta' kalbha, malli semgħet dac li kal Hamid taret għal bieb, fethet u gibditu ġeùùa.

—"Għidli, għidli, Hamid, k'ed imut?... smajt xi ġralu?.. rajtu?... ùiegibni..."

—"Ja sidti, gej minn għandu... kalbi habbritni... sibtu magħdur f'is-sodda jocrob b'il ġerha li għamillu huc... kalli li sejjer imut... talabni b'il hniena li ingiblec fis din l-ittra..."

(*jissocta.*)

LOGHOB.

XARADA.

L-*eùùel* sib għand id-dakkaka,
Sib it-*tieni* f'xi cunvent.
L-*intier* sib għand il hajjata
U sgur int tohroġ cuntent.

Lev.

TIFSIR TA'L LOGHOB TA' KABEL.

Ix-Xarada ta'n-Nu: 16 Mal - tin

Fissruha tajjeb: Sac: G. M. Dimech (Mosta); C. Abela Hyzler (Sliema); G. Xuereb (Żabbar); G. B. Attard (Imghieret); Gno. Grixti (Gudja); L. Ellul (Hal Chircop); Gno. Camilleri (Hal Luka); Mary Verzin (Hamrun); G. Lupi (Il Belt); Lzu: Galea Testaferrata (Il Belt); P. P. Caruana (Il Birgu); Ivo Muscat-Azzopardi (Il Belt); F. Muscat (Attard); V. Scerri (L-Isla); C. Cassar (Bormla); A. Vella Tanti (Sliema); Ġuzeppina Pace (Sliema); C. Sant (Hal Għargħur); G. Busuttil (Florjana); Sac: G. Grech (Haż-Żebbuġ); A. Mercieca (Mosta) Edy Mula (Sliema); F. Said (Tarxien); L. Caruana (Marsa); S. Navarro (Il Belt); C. Caruana (Il Belt); u A. Cefaj Aquilina (Sliema).

Lil l-Imsieħbin.

Nitlob lil daŭc l-imsieħbin li għadhom ma ħallsux l-eŭŭel tliet xhur li ma jokogħdux iħabbtu l'ir-ragel li bgħat b'-ir-ricevuti biex iħallsuh, u li ma jokogħdux iżiduli spejjes għa'x il gazzetta fiha b'iż-żejjed, ħalli nibkgħu ħbieb.

Nitlob ucoll lil daŭc l-imsieħbin ta'l campanja fejn għandi ftit imsieħbin li jibagħtu il flus ta'l abbonament bolli ta't-tlieta u jiena nibagħtilhom l-ircevuta b'il posta għaliex ma jakbilx li nibgħat ragel apposta bl-ircevuti. L-imsieħbin, jecc iridu jaraŭ tgħaddi il kuddiem l'in-"Naħla," għandhom jagħmluli il kalb billi ma jħabbtunix għal ħlas.

Min jictibli fuk xi ħaġa u ma inŭieġbux malajr f'loc li jieħu fastidju għandu jieħu ftit ta'l pacenzja għaliex il ġurnal fih xogħol ŭisk u ma nistax inlaħħak chif nixtiek ma cullħadd.

Daŭc collha li jixtieku jaraŭ xi numri ta'n-"Naħla" biex forsi jitħajjru jissiehbu jiġu l-uffiċċju tiegħi u natihom b'XEJN xi numri farrada m'il l-imgħoddija. Nitlob ucoll lil daŭc li jonkoshom xi numri li jgħarrfuni għaliex da'l ŭakt jispiċċaŭ u jibkgħu b'xejn.

Min jissieħeb ġdid u irid in-numri collha ta' kabel għandi mnejn natihomlu.

★

ĦAREĠ IL CTIEB SABIĦ

"IL MAHBUB TA' GESÙ."

TA' S-SUR ĠUŻE MUSCAT AZZOPARDI, B'IL ĦAJJA U B'IR-RITRATT TA' L' AŬTUR, B'IN-NOTI U BI STAMPA SABIĦA "SAN ĠŪANN EVANGELISTA F'PATMOS."

DANA IL CTIEB HU STAMPAT FUK CARTA M'IL L-IFIEN U GĦALCHEMM FIH FUK IL GĦOX-RIN FAXXICLU SEJJER JIMBIEĦ **XELIN U NOFS BISS** IL COPJA. MIN ĦA L-EŬŬEL TNAX IL FAXXICLU U MA KAGĦBARHOMX IGIBHOMLI U JIENA NATIEĦ UIEĦED MEĦJUT U LEST. IXTRUĦ ĦALLI TAKRAU CTIEB TASSEU SABIĦ.

A. LEVANZIN.

Is-Sur Ġużè Gatt ta' Bormla sejjer joħroġ Ġabra ta' drammi u tragedji mictuba minnu stess b'il malti. Il ħila ta's-Sur Gatt f'dana ix-xogħol hi magħrufa b'iż-żejjed u għalecc nitma li jsib ħafna imsieħbin chif jixraklu. Fosthom sejjrin jidhru: *Alido, Iż-Żeŭġ Bojjiet, Il Bravu ta Venezja, Il Maħruk Ħaj, Il Mutu Francis u l-Iben Prodigu.*

Cull faxxicolu ta' 16 il faċċata jkum żeŭġ soldi u joħroġ cull gimgħa. L-eŭŭel faxxicolu joħroġ ma jdumx. Min irid jissieħeb jicteb jeŭ imur Bormla, Strada Nuova, 23.

Min irid ipejjep sigarri "Verginja" ta'l aħjar qŭalità jixtri daŭc li jinħadmu f'il Fabbrica ta' Feliċ Ebejjer, 22 Strada Concezione, Bormla.

Għand Carmnu Delia ta' Strada Marina, Bormla, jinsabu għal bejħ mobbli ta'l geŭs u ta'l caŭba m'il l-isbaħ u bi prezzijiet irħas. Min jipprova joħroġ għal kalbu sgur.

Min irid ikatta nofs siegħa biex jieħu pjacir tasseŭ imur f'iċ-Cinematografu il ġdid ta' Ta's-Sliema ta'x-Xatt imsejjaħ SANSPAREIL. M'hux biss jara loc m'il l-isbaħ iżda jara ucoll ħafna pellicoli novità. Tħajjru u ma jibdielcomx.

Fl-Economical Central Dispensary ta' kuddiem il Għajn ta l Furjana jcun ħemm il vista ta't-Tabib m'it-8 sa'd-9 u nofs ta' f'il għodu u m'it-3 u nofs sa'l 4 u nofs ta f'il għaxija, cull jum.

Dŭardu Carabott ta' Via Boschetto, ir-Rabat, ibieħ sigarri Virginja, bl-ingrossa u bl-imnut u jilka għal l-ichel lill cull min irid jiecol buccun tajjeb u b'irħis.

Trid tieħu grog tajjeb jeŭ tixrob birra u imbjjet m'il l-aħjar? Morru għand Riccardu Spiteri ta'l "Excelsior Bar" ta' Strada Vittoria, 37, l-Isla, u taraŭ chif ma għedt xejn żejjed.

Tridu tixtru Cappel tajjeb bi ftit flus? Morru għand Toni Borġ, ta' Strada Santa Teresa, 123, Bormla u taraŭ chif tergħu.

Min irid jinkeda tajjeb b'dentaturi maħdumin tajjeb u bi prezzijiet li jgħoddu għal cullħadd imur għand id-Dentista Ġorġ Guillaumier ta'l Imsida, Rue d'Argens, 25.

Min icun irid jiżboh xi carrozza seŭŭa u b'irħis imur għand Toni Zerafa ta' Strada Reale, 183, il Ħamrun u joħroġ jiftaħar sgur.

Min irid jixtri sapun tajjeb u żejt ġdid m'il l-aħjar imur għand Agius u Galea, 1B Strada Levante, il Belt u jtenni.

Min irid Birra ibbottiljata, imbejjet u Spiriti m'il l-aħjar imur għand Teo: Cuschieri u Sieħbu, 18, Strada Porta Marina l-Isla u jibka sgur li għal qŭalita u għal prezzijiet joħroġ cuntent.

Tridu tinkdeŭ b'Dentista tajjeb għal kligħ u għa'x-xogħol? Morru għand is-Sur Alfons Urso, kuddiem il Għajn ta'l Pjazza ta' Raħal Ġdid u ma jibdielcomx.

Min icollu bżonn li jircanta jeŭ jistma xi ħaġa, jeŭ min irid jixtri fajjenzi, affarijiet ta'l mejda, jeŭ mobbli seconda man ucoll imur għand is-Sur Diomede Azzopardi, No. 10A. Strada Reale, Il Belt, jeŭ fuk S. Paul, Bormla.

Is-Sur Salv: Zammit hu l-Agent għal Malta ta'l imfaħħra Dar ta'l fjuri u siġar, Nastasi e Figlio. Dal ŭakt jasal f'Malta Salv: Nastasi biex jieħu l-ordnijiet ta' Camelji, Gardenji, siġar ta'l frott u ħamrija ta'l felci. Min irid jordna xi ħaġa jmur fi Strada Stretta No. 146. Il Belt, cantuniera ma Str: Santa Lucija.

Għa't-tfal ta'l Iscola Billion li jokogħdu il Belt, il Furjana jeŭ l-Imsida hemm omnibus apposta biex jieħodhom u jgibhom ta' cull jum u jcunu inducrati minn surmast li jieħu ħsiebhom.

Min irid jixtri xorb tajjeb u b'irħis imur għand is-Sur Ġużè Casha, ta' Strada Zecca, Nu 14, il Belt u ma jibdielux.

Il Milied u l-Istrina magħna. Min irid jixtri ġugarelli, cartolini, arloġġi u ħŭejjeġ oħra għa'r-rigali. b'irħis, imur għand James P. Griffiths ta' Strada Marina. Nu 43, Bormla u joħroġ sgur cuntent.

Min irid jixtri ctieb b'il malti, ta' 300 faċċata, sabiħ ŭisk li jfisser cull ma tagħmel il Cnisja ma tul is-sena jibgħat Għaŭdex, il Kala, għand Dun Manŭel Galea, 53 Strada Migiarro. Ikum xelin il ŭieħed, bi't-tuzzana 10 soldi.

Min irid icollu fuku libsa meħjuta suret in-nies u bi drappijiet fini jmur għand Ġanni Valenzia, f'it-Triek ta'l Cnisja, Bormla, u ma jibdielux.

Min irid jitgħallem ifassal seŭŭa ilbiesi ta'l-irġiel u ta'n-nisa imur għand il Professur Vincenzo Grech, Strada Alessandro, No 5 (fuk Putirjal) il Belt, li tgħallem fl-Accademji ta' Londra, ta' Parigi, u ta' Torin.

Tridu tpejjpu sigarretti m'il l-aħjar u m'il l-orħos?
Ixtru is-sigarretti "Imperial" ta' Alfredo Caruana ta' Ta's-Sliema li jimbiħu f'il ħŭienet principali.

Stamperija «Excelsior» 37, Strada San Giovanni, Il Belt.